

Изази недељом.

Цијена:

За ЦРПУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а може се и картома унутрњом на пошту у Котор. Дописи шаљу се уредништу. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За веће и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

РИО ХАНЕЈРО, 4 нов. — Овдје је букнула буна. Војска је господар положаја. Провизорна влада саставила се, да прогласи републику.

БУКУРЕШТ, 4 нов. — Катарци је дао оставку. Краљ је наредио Маму да састави нову владу.

АТИНА, 4 нов. — Шакир паша је збачен, због побуне пукова коју не могаше стиснати.

ЦАРИГРАД, 4 нов. — Султан је послао Радовицу, прије аудијенције, велику ленту Мецедије, у знак високог задовољства услугама му, учиненим приликом боравке њем. Цара.

БЕЧ, 4 нов. — Б. Краљ Милан дошао је амо вечерас. Кобургов савјетник Лаба умрло је.

ПАРИЗ, 4 нов. Камара је коначно изабрала Флокета за предједника, са 383 од 400 гласова.

РИО ХАНЕЈРО, 4 нов. — Провизорну владу саставише: Фонсеко, предједник без портфеља, Арстид Лово, унутрашних дјела, новинар Бокира, иностраних дјела, Венијамин Констан, за војску. Камара је распуштена, државни савјет укинут. Јавноме мишљењу угодна је нова влада. Све је мирно. Нова влада ујемчила је сигурност царевог породице. Цар се налази у Петрополу. Није никакви опасности по јавну безбједност.

БУКУРЕШТ, 4 нов. — Ново министарство састављено је овако: Мано предједник и унутрашњих дјела, Лаховери иностраних, Розети правде, Герк финансије, Ђенерао Вледеско војни, Холбан просвјете, Маргишман грађевина, Панческо државних добара. Данаас ће положити министри заклетву.

(Сви ти брзојави стигли су касно за прошли број. Ур.)

РИО ХАНЕЈРО, 5. новембра. — Провизорна влада издала је проглас којим изјављује, да је монархија укинута. Влада је наумила клонити се сваког нереда. Добила је из многих крајева Бразилије изјаве пристанка. Предједник држ. савјета затворен је. Са Царем ће се поступати са највишим нazorом. Крај Бахије противан је бунтовном покрету. Цар је сужањ у своје двору, гдје је примио глас да су га расцарили, по да ће и даље примати плату. Он је изговорно да ће се само сили уклонити. Већина крајева као да су за савезу републику. Министар финансије изјавио је да ће се сви уговори одржати. Народ је много миран, трговина је стала.

РИО ХАНЕЈРО, 6 нов. — Царска породица брзо ће кренути у Јевропу.

БУКУРЕШТ, 6 нов. — Холбан се није могао примити ради личних обзира, те ће Розети замјењивати министра просвјете. Министри су данас положили заклетву.

БЕРЛИН, 6 нов. — „Post“ париче непрестане гласове, као да је Цар наумио путовати у Спанију.

РИО ХАНЕЈРО, 6 нов. — Цар је јутрос кренуо у Јевропу.

ЛИСАБОН, 6 нов. — Једна португалска убојна корвета кренуће у Бразилију.

РИО ХАНЕЈРО, 7 нов. — Буна је прошла без проливања крви. Савезна република зваће се: Уједињене државе Бразилије. Цар и Царица кренуше јутрос у Лисабон. Икрај Бахија пристао је уз републику.

ПАРИЗ, 7 нов. — Војвода од Немура послао је инглеској Краљици брзојавну потврду, да се Цар бразилијански са породицом укрцао за Јевропу, без икакве досаде.

БИОГРАД, 7 нов. — За посљедњег боравка Мил. нова у Биограду удешена је погодба о будућим одношајима између Краља Александра и краљице Наталије. Кад год се буде Краљ хтио састати са својом мајком, мораће навијек, по намјесницима, искати да му Милан то допусти.

ПАРИЗ, 7 нов. — Сјутра ће камара чути изјаву владину.

БРИСЕЛ, 7 нов. — На првом састанку збора против ропства, изабрат је Ламбермон за предједника.

ПАРИЗ, 7 новембра. — У поздраву посланичком дому рече Флоке да ће се трудити да заслужи повјерење, а заборавиће све личне зајевнице и позива све силе демократске да се сложено уједине око владе републиканске. Тирар прочита изјаву владину, која се јако дочала. „Испуњени осјећајима о својим дужностима према републици, а с одлуком тврдом да их испунимо, ми смо помоћу сената и коморе свој задатак постигли: простом промјеном закона сузбили смо злонамјерне умисљаве. Како јој је спољашњи порак осигуран. Француска се мучила понудити свијету да му буде средиште за изложбу чудеса од вјештине и знања и да пријатељски угости милионе странаца. Опште гласање у пуном жеку могло је само крунисати велики тријумф наше демократије. Француска је проговорила. Она је показала не само да умије подржавати и снажити уставне нове које је сама донијела, него и да зна да јој ваља имати на челу владу постојану, која ће чувати ред и утирати пут напретку, а бити окружена најљубом с поља и изнутра. Прије свега предлажемо, да се отклоне питања које држе и цијенају духове, а да се сва пажња обрне на ријешење питања економске и друштвене правичности, око којих се с разлогом муче просвијешћене главе свијех странака и цијели народ“. У изјави наставља се даље, како ће се настојати да се преустроји управа и правосудство да мање стају, и обећава се да ће се прорачун за 1891 укантарити. „Послије изложбе од 1889 нико нема права да се сумња о мирољубивијем осјећајима наше земље, па и ако радимо из свијех сила да потпунимо своје војно устројство, можемо гласно изјавити да република француска хоће мира поносна и достојна, мира који приличи великом народу ослободеном на своју снагу и своје право“. Подноси приједлог за ревизију и ште да му се прогласи прешност. Тирар захтијева да се отклоне сва питања, која дијеле републиканце. Прешност одбијена су 345 против 123 гласа.

РИМ, 7 нов. — Влада талијанска објавила је великијем силама, да је узела на себе протекторат над источним обалама африканским, признајући султану занзибарском право на земљиште између стапница, као што је углављено 1886.

БЕРЛИН, 9 нов. — Канетан Вајеман јавља из занзибара, да је Станли са Емиј-пашом и друговима јевропским стигао 10 новембра у „Миванпу“, и да се очекују најдаље до 1 децембра у Багамоји.

ЊУЈОРК, 9 нов. — Цар Бразилски Дон Педро одговарајући на

поруку да је република проглашена рече да уступа сили околности и оставља земљу коју љуби и за коју је скоро по вијека давао доказа да јој је одан. Он ће јој вазда жељети свако добро. Сви генерали и чиновници изјавили су да пристају уз републику.

МЛЕЦИ, 9 нов. — Амо је стигао Царевин у строгом инкогниту. Остаће на своме броду.

ПАРИЗ, 9 нов. — Одбори посланичког дома изјавили су се за ваљаност вишње избора конзервативнијех, против којих је било протеста.

Има већ мјесец дана, како су неки страни листови, наиме бечки, објавили својим читаоцима, да је Њено Царско Вишочанство Књагиња Стане Николајевна, Војвоткиња Лајхтенбершка, поклонила црногорској сиротињи један милијун рубаља, „што их је Цар њојзи при вјенчању даровао“. Ми нијесмо тада мислили да је потребно што на то рећи, у толико мање, што су неки од оних страних листова као да роватељку спомињали „Милциду Николајевну, Војвоткињу Лајхтенбершку“, и ако сав свијет зна, да Њено Царско Вишочанство, Велика Кнегиња Милица Николајевна, није супруга Војводе Лајхтенбершког, по Великога Књаза Петра Николајевића. Но тај видје не довољни повод сумње није сметао многијем ерпекијем и хрватскијем листовима, да повјерују тој бесносној измишљотини, те је један иначе сасвим озбиљан новосадски лист о томе донио подужи листак, а шаљивчица „Стармали“ најозбиљнију „оду“; други пак, не мање озбиљни листови, похитали су да те похвале и славопоје прештампацију.

Да се не би наше мучање судило по старој римској: Qui tacet, ubi loqui debuisset, consentire videtur, изјављујемо овим, да је горњи новински глас о даровању милијона рубаља црногорској сиротињи сасвим измишљен и неистинит.

И з н о в и н а .

„Земунско „Ново Вријеме“ донио је у своје 86. броју од 26. октобра о. г. писмо неколиких хрватских првака Србима, а на име једног ерпеког првака. Писмо то прештампана и „Обзор“ у своје 260. бр. од 11 новембра (30. октобра) на челу листа, изјављујући да је аутентично. То писмо гласи:

„Господине!

Жалосно стање, у којем се налази домовина, приближило је све искрене пријатеље већине боље будућности, без обзира на политичко становиште, које су у пријашњих борба заузимали. Данаас сви прави пријатељи домовине смишљају, како да се одстране све нутрање размирице, које би могле пријечити, да онај дио народа, који није још подлегао притиску, сложним силама учини крај несносном стању законитим путем.

Расправљајући о нутарњих наших невоља, колико се пута нијесмо обзирали на размирице међу Србима и Хрватима, коју непријатељи наши толиком злорадошћу и естичу?

Размирица ова била је према околностима и, како су је други у своје сврхе употребит знали, сад оптрије, сад блаже вођена, па макар и била истина, да је након жалоснога искуства, и хвала увиђавности и патриотизму, и на једној и на другој страни у задње доба врло ослабила, ипак се не може рећи са умирењем, да је и са свим престаја, тако, да се не би могла даном згодом у народу опет поновити.

Тој нашој народној размирици, која само на штету народа и домовине служи,

те јој и народни и политички развој прича, а с друге стране правога темеља или узрочка не има, ваља једном за вазда учинити крај!

Овакове сте изјаве у нашим разговорима, господине, често слушали, па пошто нисте ни часа посумњали о њиховој искренности, и пошто сте Ви проникнут увјерењем, да се пријепори између Срба и Хрвата имаду што прије коначно ријешити, и ријешити тако, да не остане ни најистинитији разлог будућег неспоразумка, то сте се услед позива нашега склонили, да са одличними, патриотичним Србима Вашега мишљења заподјенете приговоре, којих би посљедак нами сложили, да сложено ударимо темељ, на којем би сви честити Срби и Хрвати могли ријешити ова питања, која још не даду, да се њихова слога прикаже свијету у непомућеној слици.

Да Вам ријешење патриотичке задаће олакотимо, ево Вам темељних начела, по којима смо ми с наше стране приправни, да судједујемо код ријешења ерпеко-хрватских питања, да ријешење, основано на тих начела пред народом заступамо свима законитим средствима, којима располажемо.

I.

Српско хрватско питање сматрамо нутарњим народним питањем, у које се нико „трећи“ мијешати не има, и које као такво није је нарави државо-правне, није са државо-правним положајем наше земље у никаквој сувислости стоји. Ријешење тога дакле зависи чисто од споразума Хрвата и Срба троједне краљевине, и то за сада у првом реду у обесугу данашње Хрватске и Славоније.

Ни ово не искључује, да се постигнути споразум пренесе и на Далмацију, гдје размирицу кини њеко, којему није по буди што у Хрватској жења.

II.

Ми држимо, да су Хрвати и Срби два племена једнога народа, те пошто је једно као и друго племе у току времена и развитку историјских догађаја имало своје посебан народно политички развој, држимо, да су и та два народна имена, т. ј. „ерпско“ као и „хрватско“ будућ вишестољетним развитком признана, равном мјесом оправдана. Остављамо прештамамо изједначање нашега народнога имена свијести и будућности самога народа, а донде усвајамо и посљедице у означавању и обиљежју нашега као јединственога народа са та два имена, очитујући изрично, да оба племена у овој земљи сачињавају један политички народ.

III.

Пошто се наш народ посвуда, гдје га је у његовању свога језика и своје народности служи са два писмена „латиницом“ и „ћирилицом“, сматрамо и са нашега словенско-народнога, као и са културнога гледишта, унорабу једне као и друге једнако оправданом и у извађању тога начела једну са другом „равноправном“.

IV.

Пошто Срби у краљевинама Хрватској, Славонији и Угарској у погледу своје народне ерпско-православне цркве, школа и фондација, на историјском темељу и праву заузвимају свој посебан положај, излажу своју црквену историју и своју или црквену-народну аутономију, те очитујемо, да смо приправни црквену-народну аутономију браће Срба подупирати онако, како то они сами захтијевају буду под јединим увјетом, да се у вршењу тако званог врховнога државнога надзора, државно право заједничке наше домовине т. ј. ове краљевине неокрнито очува.

Уз тај увјет, нека ерпска браћа самостално управљају црквеним закладама преко свога у том надлежном ерпско-народно-црквеног конгреса у Карловцима, нарочито, нека свога црквенога поглавицу ерпског патријарха слободно бирају, а вајносце у погледу школе аутономије признајемо конгресу право да под стегом државнога надзора наставним пословима, као и својим школијем фондацијама самостално управља, дотично раснолаже; жељимо једно, да се та аутономија стави у сугласје са начелом ерпско-хрватскога народнога јединства и државнога права краљевине Далмације-Хрватске и Славоније, на проинутамо браћи ерпској, нека нам у том погледу чине предлоге, које сматрају најсходнијим.

Господине, узвишена је задаћа, коју сте на се узели и историја ће једном Ваше посредовање у прилогу хрватско-српској слози златним словима забиљежити у својим летописима. Зато вруће Вас молимо, да се латите посла оним прегнућем, којим сте вичан настојати око остваривања омиљелих Вам идеја а будите увјерени, да у српско-хрватским питањима наша суверенитетност не има друге границе до оне, која је одјечена јединствененом српскога и хрватскога народа и државним правом заједничке наше краљевине.

У Загребу, 19 марта 1888.

Гроф Иван Драшковић, с. р.

Др. Ф. Рачки, с. р. Др. Ш. Брешињени, с. р. Др. А. Видрић, с. р. Др. С. Мазура, с. р. Таде Смичиклас, с. р. Др. Косто Војновић, с. р. Клем. Божић, с. р. Др. Фран Врбанић, с. р. Ник. Бодвинац, с. р. Тито Ожеговић, с. р. Ђ. Црнадак, с. р. Др. Амруш, с. р. Др. Брилић, с. р. Ј. Зрић, с. р. Петар Бучар, с. р. Никола Шипуш, с. р. Марко Баховец, с. р. Мразовић, с. р. Др. Фр. Марковић, с. р. Др. Ј. Пливерич, с. р.

„Обзор“ пропраћа то писмо овом примједбом:

„Земунско“ „Ново Вријеме“ у свом броју од 26 октобра (7 новембра) приобјужује писмо које су неки угледни отаџбеници упутили на једнога угледнога Србина у Загребу.

Писмо није било барем за сад одређено јавности, те је у земунском листу изашло неком индискрецијом, а река би и не пријатељском сврхом.

Свакако, пошто је исто, ма било како, угледало свјетло, пошто је оно аутентично и пошто одговара назорима, које „Обзор“ у овом питању данас заступа и које је више од једнога пута развио, ми га досл. в. приобјужемо у живој жељи, да се ограни српскога јавнога мишљења о њему очитују.

„Ново Време“ је изоставило надневак писма: тај је од 19 марта 1888.

У другом броју донијели смо лијепи отиоздрав новосадеког „Браника“ на хрватску поруку.

Стране суднице.

(Покрађа пок. патријарха Германа.) О тој ствари, о којој је први јавио новосадеки „Браник“, налазимо у „Нгв.“, по „Застави“ ове појединости:

— (Окрађени патријарха.) „Застава“ пише о тој ствари, о којој већ два пута извјестисмо ово:

„Може се рећи, да је пон Стево, брат покојног Германа, одмах после смрти Германове почео да тражи. Он је сумњао, јако је сумњао, да је морало бити неког развлачења у собама патријаршког двора оне ноћи, кад је Герман умро. У тој га сумњи још више утврђивала „дозвола“ Германова баш у очи смрти му да се у оно вријеме још протођакон Лемајић произведе за свијета и одмах за протођака и „облигације“ Јована Грујића, уредника „Српског Народа“, на основу којих овај сада тражи близу 40.000 фор. из Германове оставине. Пон Стево је сумњао на двореког економа Стојановића и Германовог послужитеља Ђура, за то је почео привидно да бараује са овим посљедњим. Било је да се

пон Стево више пута и понизио, да је с њиме био и весело се, него ли од њега штогод дознао. Кад није то помогло, почео је Ђуру пудити своју некадању куварицу Мицу, а уз њу као мизантропа извјестну еволу новца. Ђуро не хтједе о свему томе ништа да зна. Пон Стево науми сада, да окрене други крај. Није био сигуран, на хрватском земљишту, него је чекао, да се Ђуро досели у Нови Сад, прода Симу Рајачићу своју штедионичку књижицу од 6500 фор. за 6000 фор., па за тим са овим новцем путовао је по мјестима и кукама и весело се и частно с њиме. На то је тек дошао у Нови Сад, те је хтио ту, као што кажу, да се ожени и стално настани. Међутим и пон Стево се „настапио“ на неколико дана у Новом Саду а уједно се виђао чешће по Новом Саду и карловачки градоначелник и карловачки грађанин И. Станковић. Шта се све ту радило — не зна се; доста, да се Ђуро нађе у један пут у жандарским рукама. Шта се све за два три дана с њиме радило, како су га испитивали и т. д. такођер се не знаде — али трећег дана у вечер заиса он вечеру и да му даду јести, па да ће правду и истину рећи. Уједно изјавио је, као што веле, да му је савијест чиста, а душа мирна, а коме то није, рећи ће. И кад су му учинили по вољи кад су му дали јести рекао је све. А рекао је и ово: Оне ноћи, кад је Герман умро, а умро је око 2—3 сата после поноћи, протођакон Лемајић и економ Стојановић отворили су Германову касу, извадили су новац из ње (мисли се, да је било око 6000 фор.) и међу собом подијелили. Један дио дали су и њему, да ћути, а тако исто и Германовом хусару неку малу свотцу. Милан Димитријевић нашао се у двору тек после једног сата после Германове смрти и, не нашав ништа друго више, задовољно се са познатијем златнијем сатом и једним бриљантским крстом. То веле, да је Ђуро изказао пред жандарима у Новом Саду, а то веле, да је изказао и на преслушању у Карловцима. Ђуро је затворен у Новом Саду у предпрошли петак. Кад је доведен у Карловце, те кад је и ту преслушан, затворен је, и то у сриједу, око 9 сати у вечер двореки економ Стојановић. Сјутра дан у четвртак, затворен је Симо Рајачић, који се са Ђуром виђао по горњим мјестима, те на кога се сумња, да је такођер о крађи у двору оне ноћи, кад је Герман умро. Уједно је тог дана затворен и Милан Димитријевић. Тог дана био је он у Новом Саду, а враћајући се железницом у пол 9 сати из јутра у Карловце, би дочекан на карловачкој станици, те је управо у притвор одведен. Да би само што каже кроз свијет пролазио, замолио је, да га не протјерају ијаким, него кроз двореку башту а на мала врата од занаришта. — Тако је и било. — Лемајић се тада бавио у Даљу, гдје је и владица Василијан. На брзојавни позив, да има за 24 сата бити у Карловцима, стигао је он у 9 сати из јутра влаком у Нови Сад, ту је, као што се чује, посетио неке адвокате, па онда колима отишао у Карловце. Чим је стигао у Карловце, одмах се пријавио истражној комисији. Овдје му би речено, да дође после подне у 3 сата. То је било у подне. Он међутим узе кола те оде опет у Нови Сад. Кад се вратио, синнао је с кола код горње чесме, те је дошао у градску кућу. Веле, да га је било страшно погле-

дати. Сав је био жут и зелен, а испод очију за два прета модар. Преслушање је с њиме одлучено у 3 сата после подне, па трајало је до 9 сати па вечер. После преслушања задржали су га у затвору, 27 пр. м. Истрагу је у почетку водио Рајновић, управитељ митровачког суда, а у потак је предузео ту ствар од њега судца Турели. Управитељ државног одвјетништва М. Симуновић једнако је у Карловцима а тако исто и пон Стево. Истрага се најстрожије води. Затвореници су разумије се, сваки засебце. Жандар шеће непрестано испод прозора варошке куће са сокака, гдје су затвореници, а тако исто је јака стража и под кашијом. Затворене су судским путем собе: двореког економа Стојановића и протођака Лемајића. Преметачина је била у стану Милана Димитријевића и у карловачкој (Германовој) задруги. О неходу преметачине не зна се ништа извјестно. Мисли се, да ће ово преслушање трајати још 2—3 дана. Онда ће се ријешити, који ће од сада затворених остати и даље у затвору, а који не. У затвор се налазе сада: Ђуро Савић, Германов придворник, Симо Рајачић (због тога, што се сумња, да зна за крадене новце), двореки економ Е. Стојановић, проф. Милан Димитријевић, протођакон и проф. богословије Х. Лемајић и бивши Германов „хусар“. Сви су изглед, да ће се још вазда људи повући на преслушање, па може бити, и у затвор. Крај од кључета нађен је сад се кључце само развија. Чека се само, да се унесе мало више свијетлости у неку другу ствар (по свој прилици тиче се то бланкета, који су остали за Германове смрти) па онда са још њих неколико, и то, не само Карловчана да се предузме преслушање, а може бити, и још нешто више. — Да забиљежим и ово: Кад су економ Стојановићу јавили, да је Ђуро затворен, узвикао је: Сад је све пропало, а по њима опет, да је рекао бан: сад смо пропали. Ђуро је, рече, добио 1400 форинти да ћути, а Германов хусар 200 форинти. Неће бити сгорега, да кажемо нише „Застава“, коју о овој појави. Риједак је случај, да је умро калуђер, и мали и велики а да није наступио грабеж тековине му, а то, одмах после смрти му, а више пута је и док је умирао. — Зна се, да је оне ноћи, кад је Рајачић умро, одијето још неке ноћи 6 пуних сандука разних сребрних и златних ствари а међу њима и неких позлаћених и посребрених ствари за воћну употребу. Владика Војновић кад је умро, родбина његова није наша, кад је стигла, у каси му ништа, а тврди, да је он у тој каси имао 12.000 фор. Грабеж се ондје обавио за по сата. Сомборци врло много причају о дукатима у камилавци владике Хранислава, који су „допали“ првима, које се око њега нашао, кад је, напрасно, умро. Значајно је, да се калуђери боје, а нарочито да немају повјерења у родбину. У томе тако далеко иду, да новац неостављају код куће, кад иду куд год, него га вуку са собом, и то зими у каси, а лети у камилавци. Камилавку никад калуђер не испушта из руку, кад је употребљује, а докле путује, она му је у лименој кутији под кључем.

У другејем листовима налазимо ове податке: Др. Ј. Грујић, уредник „Српскога Народа“ приносио је „Нестер Лојду“ ову брајавку: „У интересу свете истине и праведности молим ја, да објавите ову нашу изјаву. Ја сам приправан доћи под сваки суд у Угарској, али не у Хрват-

ској!! те ће се сва осумњичења против мене у предмету обвезах, које патријарх Герман Анђелић дне 24 маја 1888. према мени није одржао (мисли се некаква обвеза, да ће платити труд г. Грујића. Оп. ур.) показати лажним, па макар се и свијетопи против мене навели. И ти ће бити као подкунђени откривени“.

На даље јављају, да је уапшен и неки господарски чиновник Арадски из Сомбора. Уапшен је у Петроварадину. „Нестер Лојд“ се љути те пише: „Највеће огорчење влада против карловачког начелника Мићића, који је први предузео озбиљне кораке, да се кривци разкривају. Он је код загребачке владе обљубио и код бана, па га већ за то мрзе Хрвати и Срби. Он је код задњих градских избора пропао, а то је било пријед 4 мјесеца, јер су га омрзли код његових пристана. Преостали вјерни пристане протестовали су против избору, те се веле, да ће доћи до новог избора. С тога Милан сада тужи уапшене, да их код избора учини немогућим! Платон Димић, чиновник српских фондација, приповиједао је ствар о крађи припит у касани. На позив, да то службено наново искаже, поручио је начелнику, да ако му даде 2000 форинти, онда ће ствар одати. Тако је Милић ствар пријавио, те је судца Савић дошао под полицајну пазку, док је начелник уапшен. Од уапшеника најзачинљивији је протођакон Лемајић. Он је испунио бланкету са подмином пок. патријарха док је овај лежао у несвјестници, те је сам написао излог владици у Новом Саду, да га посвети за протођака! — Лемајић је имао за случај уапшења приправан отров, који је у његову стану нађен. И код неког капелана Стојановића нађене су неке ствари.

Под насловом „Правда побјеђује, допоси новосадеки „Браник“ ове билешке о затвореном уреднику „Српског Народа“, др. Јовану („Јота“) Грујићу:

Ми смо у прошлости броју јавили, да је затворен Јован (Јота) Грујић, уредник „Српског Народа“, кога окривљују, да је фалсифицирао документе, само да би из оставине Германове дочекао 37.000 фор. За српско друштво Јота Грујић био је одавно мртав. Нико се на њега у јавности није освртао; нико га није занимао, шта Јота нише. Тога смо се и ми придржавали, али данас, кад је Јотина политичка каријера завршена; кад стоји и пред својим пријатељима окажан, вриједно је бацити последњи поглед на читаву радњу тог човјека, који је српском народу толике неприлике направио и толике невине људе у биједу бадио.

Јота Грујић био је неко вријеме професор на карловачкој гимназији, којом приликом прифатно је учио богословију. Мало људи знају, да је Јота у почетку свог јавног рада био — „Милетићевац“. Кад је оно 1864. г. требало барат митрополита и Јота је био међу онима, који су демонстрирали против Маширевића, а у корист владике Платона, који је био кандидат народне странке. Доцније Јота остави карловачку гимназију, и бавио се у свом родном мјесту Сомбору, гдје се у то вријеме бавио и српско народно позориште, које је стојало под управом Јована Ђорђевића, човјека, који међу Србима најбоље познаје позоришну вештину. Јота који је још као ђак био интригант, најда-

ЛИСТАК „ГЛАСА ПРИГОРЦА.“

По рођењу

ТРЕЋЕГ СИНА.

Њ. В. ВИТЕШКОМ КЊАЗУ И ГОСПОДАРУ

ЦРНЕ ГОРЕ

I.

Горо Црна, поносити крају,
Сјајна стјено сребрних литица, —
Ти јуначки, красни завичају
Наших еретних витез перјаница!

II.

Дед, реци ми што се тамо чини. —
Каква радост у ту дичну Гору,
Те с Ловћена, на твојој висини.
Шаљеш гласе к Јадранскоме Мору?!

III.

Те веселу твоме нема краја,
Нит' се с другим већ са славом китиш?!

— Радост ти се са радошћу спаја,
А ти с њима охолко се дичиш!

IV.

Дед ми кажи, што ће рећи ово,
Те на Ловћен свиден барјак вије,
А под њиме једно златно слово
Под вијенцем лаворим бдије?

V.

Златно слово бисерискитио;
С двије стране два се крила вију,

С хлад од њих јонте онхватио
Два писмена, што ка' сунце сију!

VI.

Што ће рећи — те Вар и Опље —
— Там, где вали твоју исту квасе —
Узиграли, зову Море Сиње,
Да разноси те радосне гласе!?

VII.

Ја те питам — ти не збориш ништа —
Право имаш, разлог морам дат' ти, —
Јер, ка' искра са твојега огњишта,
Сам одјек ти морам знат' читати.

VIII.

А сунше: један талас мора,
Носећ' гласе са дичних ти гора,
Устави се на обале ове
Земље, дивне родбине Дантове;

IX.

Дошав коњу — поче зборит веће:
„Ево Црној Гори нове среће:
„Уз прва два, Књаза код престола,
„Бог дарова трећег сокола!!!“

X.

Свемогућег моли Благот Творца,
Кличи вазда, Црна Горо дивна:
„Живи, Боже, Књаза Владоца
„И Његова сва Три мила Сина!!!“

У Казерги, 10. Октобра 1889.

Пламенац Павле.

Похара села Миљевца. *)

Српска народна пјесма.

Из збирке:

Дионисија Миковића.

Снак шњела бијела латинка,
У Миљевци селу латинскоме,
А на кули латиница Марка:
На десници његовој руци;
У сну јаде веће угледала:
Да се диже јато соколова
Од Созине са сјеверне стране,
А пред њима орли двојеглави;
И студене Убле прелећене,
На њихову кулу починуше,
Појзи оба ока извадише,
И бијело лице оштетине;
Још је у сну чудо угледала:
Да је село онасала муња,
И бијеле осумдила куле,
А све-гушта магла притиснула
Њихове се куле дохватали;
Дуну вихор од мора сињег
И похера маглу уз планину
Па погледа у Миљевци куле
Од јада се видјети не могу!
Па јаува бијела латинка
Као да је гуја ударила
И иза сна на ноге скочила.
Пробуди се латиница Марко
Па овако љуби проговара:
„Што је љубо да од Бога нађен
Те ме будиш од санка уморна?!“
А вели му бијела латинка:
„Зло је веће драги господару
Зло је веће горе бит не може“.
Па му каза што је у сну шњела,

*) Српск. Неро Савов Ловчић.

И даље му стала бесједити:
Још ме чуји драги господару,
У мом санку пријеваре нема:
Ако ће се што вјеровати санку,
И бих рекла и бих се за дела
А небих се праведна уклекла;
Да ће Срби на нас ударати
И Миљевце село похарати
А твоју ће главу окинати,
Него Марко, драги господару!
Ти види кули на прозору
И невали биетра довердара
Хабер дади у криво Приморје
Да ти помоћ дође из Приморја
Е си овјео накосан љуто!
Када Марко разумио љубу
Брекну на љу као горски вуче:
„Мучи љубо, мучом замукнула!
Сан је кљавица а Бог је истина,
Ко је и још санку вјеровао?!
А да хабер сад за помоћ дадем
И сакупим без невоље војску
По твојему лажнивоме санку,
Рекли би ми гласити јунаци:
Да сам добру намет изгубио,
Ил' да су ме срби препознали:
Од кад нашу отеше Созину.
А да би се опет устанули,
И на наше село ударили,
Ништа селу наудит' не могу:
Докле ми је на рамену главе,
И док ми је узане дружини:
Миљевца свих соколова.“
С рјечи у којој су били
Сију јасна зора на истоку
А потрча бијела латинка
И на прозор наслонила главу
Па погледа пут хладних Убала
Ал' низ Убле има што видјети:

ред се помињена у плуначке интриге и поче у тадашњем „Србобрану“, (који је у оно доба био од прилике оно, што је сад „Српски Народ“ само у љеншој форми) жестоко нападат и народно позориште и Јована Ђорђевића. Ти дописи су изашли под именом: „Ј. Ступа му је касније име „Јота“, — шифра његовог првог дебитовања. Испрва се није знало, ко је писао те дописе, али се доцније дозна, и Јота је услед тога дошао у врв положај према својим старијим савезима. Али он у мјесто, да исправи своје погрешке, по својој природи све је даље ишао. Ступи у редове противника народне странке. Услијед тога буде изабран од „крнег“ патрона за скупштина новоседеке гимназије. У то вријеме Ђока Поповић („Даничар“) (Ђока Поповић оставиће, баш као „Даничар“ тако лијено име у историји наше периодичке лијене књижевности, да је грехота спомињати га овом грдном приликом Ур.) већ је имао у рукама „Напредак“, и већ је, и ако умјерено, почео водити борбу против народне странке. Јота ступи у редакцију „Напредка“, узави „Ђоку“ Поповића у зло и отпочне даљу чербу. У то вријеме „Напредак“ ступи у службу српске владе (Николе Христића). Кад се образова угарска влада, „Напредак“ ступи и у њену службу.

Тако је борба трајала до убиства кнеза Михаила. Историја тог убиства још није написана; али дава се већ прилично зна, ко је водио руку Радовановићу и другима. Али „Напредак“ стаде грдити и клеветати Милетића, Владимира Јовановића и друге људе из народне странке, да су они убијели кнеза Михаила. Најзад није чак писано да је Јота Грујић, који је пискарао и по „Комарцу“. Прије тога Јота је издао једну брошуру, у којој је безобзирно напао мртвог владика Платона. Услијед ових напада а и других денуцијација буду многи невини људи затворени и хљеба лишени, које је све Јота узео на своју душу и доведен је био комесар Ает, да укроти Новосађане. Јота је био Аетов вјерни слуга.

Кад се 1869. год. сабор састао — „Напредак“ је већ био у служби патријарха Машаревића, међутим је изгубио субвенцију од нове српске владе. „Напредак“ је најзадније грдио народну странку. Јота је доиде већ сасвим био у уредништву „Напредка“, јер је морао истући из гимназије, да га не би — отјерали. Овако је грдио „Напредак“ до смрти Машаревића, а којом је престала потпора из Карловачког двора.

Доласком владике Стојковића почела је нова ера, али која је прекинута била денуцијацијама Јотиног друштва.

У то вријеме престао је излазити „Напредак“. У мјесто њега покрене се „Српски Народ“, ком је листу био власник и издавалац „Друштина Српског Народа“, уредник Ђока Поповић, а главни сарадник Јота Грујић.

Субвенција мађарске владе испрва је била велика — и „Туркеси“ су могли благовати.

Кад је та клика видјела, да ће се наша виша јерархија на сабору од 1870—71 г. споразумјети с народном странком, она под водством Германа Анђелића поче бесомучно нападати сабор и подло грдити његовљиве епископе А. Стојковића и Ј. Николајевића. Особито је Стојковић, најстарији епископ, био најогрднијим ријечима тако рећи обасипан. Детиле су дену-

цијације влади и тајно скупљени потписи против Стојковића, да се тузи влади.

У то вријеме Ђока Поповић буде именовао за надзорника школа у Теминвару, а Јота постае сам глас „Српског Народа“.

„Туркеси“ су тада били највећи. Гадно су нападали и дра Топу Мандића — да му се отме мјесто за Ђоку Поповића.

С доласком Лоњаја акције наших „Туркоса“ почеле су расти. За Јоту је била то — берба. Лоњаји сазове на посјетку конференцији Срба виших чиновника, да поткрепе нашу народну аутономију. Анђелић је водио ту ријеч. Али међу тим Србима било је родољуба, те се у тај мах осујете замјере Туркоса. Кад се Анђелић вратио с пута, у Новоме Саду приреди се на три Јерарха 1872 демонстрација код ајманске цркве.

Од те невине демонстрације направно је Јота ужасну ларму. Изгледало је као да је у Новом Саду бува. Три човјека била су тим поводом осуђена, и у том има велике „заслуге“ Јотине.

Кад се састао преображенски сабор од 1872 г. и кад није хтио да исти пристане на стару церемонију за дочек комесара — онет је Јота са својим друштвом узбунио горње кругове. Тада су нишане многе денуцијације, на жалост — с усјењом! Стојковић цале, дође Грујић и Лоњаји наименује барона Мајтељи за комесара а Ђоку Поповића за његовог адлтуса. Каква је чуда Мајтељи чинио, то је нашем свијету познато, а то је све било по наговору „Туркоса“.

Владика Грујића је такођер изиграла та клика. Кад је изабран патријарх Ивачковић, изгледало је, да су и сами Туркеси заједно с Германом у почетку били немобни. Али тајни путеви још за вих нијесу били коровом зарасли. Непрестано су кројили паклене намјере и патријарху Ивачковићу и народној странци погу подметали. Напоелетку су и успјели. Патријарх Ивачковић оде у пензију, а за администратора дође Герман Анђелић. Јота је доиде већ одавна био, као што се говорило, у служби угарске тајне полиције, те је са своје стране помагао Герману.

Учини се дар-мар у нашој цркви. Туркеси су ликовали. Још је само требало да се покосе наше автономне установе, да опет завлада стари перед и стара само воља, за које стање су Туркеси измислили фразу: „да се црква успостави на коначно гледиште“.

Шта је све, било под Германом, то га се сви ејечемо, јер нам је још у намети. Герман је истина плаћао Јоти, али је је овоме све то било мало, јер је угарска влада како које године све мању субвенцију давала. Кад је видјо Јота, да се Герман разболео и да ће скоро умријети, он стаде најзадније нападати Германа, да већ гадивије не може бити. И онет Јота тврди и хоће, да му судени вјерују, да му је Герман био дужан 37.000 форината!!!

У пољудје вријеме као да је вребао оставине наших богатих људи. Њему је Трандифилка била дужна, њему је Герман дужан. Он се латио посла, које је по друштво врло опасно. На посјетку ако је доста два јадника за свједока, ако је доста облигација, која на себи носе знаке фалзификата, па да Јота дође до великих поваца, онда то може све даље ићи. Тада богати људи нијесу сигурни, и Карловчани, шалећи се добро кажу, да од сад, кад богати људи на умору праве тестаменат морају додати клаузулу у тестаменту: „Ја нијесам Јоти ништа дужан“.

Док нијесмо јада допалули!“

Када Срби Марка разумјеше
Са свих страна иш уништујуће
И на куле сложили ударине,
А најирни Ковачевић Перо:
На свилога латинина Марка;
Од куле му врата саломно
Па истрча на бијелу кулу
И пламена ножа извадио
Да Маркову посијеће главу
И освети Бошковића Тома.

Марко на њег кубурлију пали,
Ал' је с Пером добра срећа била
Те га добра пушка преманила.
Тад му Перо посијече главу,
И богату прероби му кулу.

Навалили храбри пригорци
Жестокијем огњем из пушака
Ал' се бране крвави Миљевици
Бране себе и бијеле куле
Жестокијем огњем из пушака,
Ал' залуду кад им не помаже!
Приворци село похараше:
До бијеле Јаковљеве куле,
А Јаков се похарат' не даје:
У кули се јунак затворио
Са добријех седам овам друга,
Па недају к себи приступити.

Кад све друге куле похараше
Тад се Срби патраг повратиле,
И на Угле воду, починуше
И ту добри шифар подјелише,
Свакојему другу појединачо:
Најгорему као најбољему.
Хармбани сваком старјешинство.

Јотина јавна радња даје се у кратко овако свести: Није било ни једне неприлике, у коју је наш народ западао за ових двадесет година; а да није Јота имао удјела. Није било ни једне интриге и денуцијације, а да Јота наје учествовао. Није било ни једне поштене јавне личности у нашем народу, без разлике партије, без разлике стањеља, а да је Јота није гадно изгдио, ружно оклеветао и бесомучно напао!

Дуго су га заклањали; дуго је било њему све дозвољено. На посјетку кад је Јота и сувише забраздио, — није се могло даље. Њега даље подупирати — значи подривати темељ правне државе, значи иправу и правди у очи плувати, значи светиње људског друштва исмјивати.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 11 новембра.

Господин Маркиз Бијанки од Лавања Кастелбијанко, министар резидент Његова Величанства Краља од Италије при Двору Његова Височанства Књаза и Господара, имао је част у недјељу 5 о. м. у 11 часова прије подне бити примљен од Његова Височанства Књаза на свечаној аудијенцији и предати, у присуству госпде министара и чланова Државног Савјета, у руке Његовом Височанству кредитивна писма, којима се поставља за министра резидента у Црној Гори.

Господин Маркиз Бијанки спроведен је био у Двор на дворскијем колима у пратњи ађутанта Н. В. г. А. Николајевића. Пред Двором дочекао је био војним почастима. После аудијенције, господин министар истим почастима отпуша је био у свој стан.

(Одлазак.) Њих. Свјетлости Књаз Петар и Књагиња Зорка А. Карађорђевић са својом Свјетлом ђеном кренули су јуче пред подне преко Котора у Гружу, где ће провест ову зиму. При одласку Свјетлости Путника били су присутни, Њихова Височанства и сви чланови владалачког Дома, изузев Њег. Свјетлост Престолонаш љедника, који је јуче у јутро у лов пошао.

(Личне вијести.) Госп. Маркиз Бијанки од Лавања Кастелбијанко министар резидент италијански, пошао је у прошлу ериједу преко Котора у Дубровник.

— Госп. војвода Симо Поповић, оцињски гувернер, дошао је у ериједу по подне на Цетиње.

О освештању нове цркве у Андријевици, освештене у почаст и славу Светоме Михаилу Аранђелу, примили смо ове телеграме:

Андријевица, 7 новембра. — Јуче у 3 часа по подневу, Господин митрополит Митрофан, сигао је у најбољем здрављу. Радост и одушевљење у народу неописиво. Освештење цркве, ради ејутрашњег поста, биће у четвртак 9 овог мјесеца.

Андријевица, 9 новембра. — (3 часа по подневу) Свети храм у почаст Светом Аранђелу Михаилу освештен је најсвечаније. Безбројна сила скупиљена народа. Одушевљење неописиво. Мноштво народа из турске и свијех оближњих мјеста. Пресвештени Г. Митрополит утрудно се, али благодарени Свевишњем, здраво је.

Андријевица, 10 новембра. — (9 часова пр. подне.) Овај час свршен парастос пок. вој. Миљану Г митрополит јутрос је кренуо преко Колашина. Потанкости шаљемо с поштом.

(Из болнице.) Др. П. Миљанић уз помоћ др. Симоновића, др. Харонула и Ј. Дреча извршио је јуче, 11 т. м., у нашој државној болници такозвану овариотомiju. То је први случај ове модерне и опасне операције у нашим крајевима, а иначе ријетке ван универзитетске варони. Пацијентка Госава, 22 год., шћер капетана Савта М. Симоновића, из Пуча, која је у исто вријеме хермафродит (Pseudohermaphroditus femininus externus) налази се у повољном здрављу.

Књижевност.

Примили смо на приказ: Споменица о проелави дјестогодишњице ослобођења „Врлике“ од Турског јарма и преласка у нови „Оцињски Дом“ дана 28 фебруара 1889. Посвећена Врличком Грађанству. За дар, Брзотиском „Нар. Листа“ 1889.

Невен чика Јовин лист доноси у своме дванаестом броју за 1889. овај садржај: 1. Сељачка кућа у Хини, (са сликом). — 2. Покојник. — 3. Коалибрица и њено гнезданче, (са сликом). — 4. Квизи, pjesma од В. — 5. Шах Нуширван и старац Илон. — 6. Па лијепо! само кад сте вриједни, pjesma са сликом. — 7. У шуми и о шуми. — 8. Српчад из околине Призрена, (слика). — 9. Прво јахање, pjesma (са сликом) од А—а. — 10. Овде, предказивачи времена. — 11. У споменицу мојој сестри од Војина Бикара. — 12. Даштања. — 13. Ријешење даштања. — 14. Наша поштица. — 15. Новије књиге.

Рукописи и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Др. Јован Јовановић Каменица Srijem (Syrmien) — „Невен“ чика Јовин лист излази двапут мјесечно на читавом табаку. Цијена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 ф., на пола године 2 ф. за Србију и Црну Гору и остале крајеве 10 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године, и шиљу се на адресу: Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

Изашао је „Глас Истине“. Лист за црквене проповиједи, хришћанску поуку, духовну књижевност, животописе, старине и православне црквено народне потрбе. Бр. 20. Година VI. Уредник; Сава Петровић.

Садржај: Проповијед на дан рођења св. Богородице. (Мала Госпојина.) — Да ли подјела богословије или не? — Кадуберица. — Обновљење цркве покрова Богородичиног у Кривошијама. — Религиозно-филозофски и црквено историјски прилози. — Листак: Биљешке. — Некролог. — Нове књиге и листови. — Књижевни оглас.

„Глас Истине“ излази 15 ог и пошљедњег дана сваког мјесеца на читавом табаку велике оемине. Цијена је листу: За Аустро-Угарску: 2 фор. на цијелу годину, 1 фор. на пола године; за Србију 5 динара на цијелу годину 2½ дин. на по године. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Биограду.

Још се могу добити сви бројеви „Гласа Истине“ од почетка до данас.

Власник и издавалац „Гласа Истине“ Штампарија А. Пајевића.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

У биоградском „Дневном листу“ налазимо ове биљешке:

(У корист Црногораца.) Вечерае је забава, коју даје „оште радничко друштво“ на „Булевару“, а у корист досељених Црногораца.

Свираће Мертл.
Очекујемо повољан одзив.

(У корист сиромашних црногорских породица, које се насељавају у толички округ, Чешко забавно друштво „Лумир“ приређује у недјељу 29 октобра у друштвеној дворани код „Славије“ позоришну претаву „Херкулес“ поље преставе биће уобичајена ингранка. Обраћамо пажњу итованих биограђана на ову забаву а молимо их да ову племениту цијељ браће Чеха потпомогну.

(Г. Стеван Дескашев), тенор кр. опере у Пешти и познати српски пјевач, налази се од прејуче у Биограду, те ће се бавити како чујемо до четвртка. Г. Дескашев, признат је у Српству као родољуб и као изврени пјевач, и никада није ускратио своје помоћи, где се радило, да се својим умилним гласом припомогне успјеху моралном и материјалном. И ову прилику не пропушта г. Дескашев, него је намјеран да ошито ствари користи и један концерат приреди у краљевском српском позоришту — на корист досељеника српских из Црне Горе. Ми се надамо, да ће управа кр. позоришта прихватити објеручке намјере г. Дескашева прво због племените цијељи а друго да пружи публици позоришној прилике, да опет слуша свога некадашњег љубимца. Добро нам дошао брате Србине, који се ни у туђини не стиди српскога имена, него га браниш гдје год можеш.

(Србин умјетник.) Из Прага јављају, биоградском „Одјеку“, да је ових дана положио наш млади компониста г. Јован Иванишевић државни испит из музике, и то са одликом. Ово је у колико нам је познато први Србин (бар у Србији) који је овакав испит положио, те му с тога од срца честитамо; тим више што се он услед материјалне оскудице дуго, т. ј. до скоро (док му је сад г. мин. повио помоћ у мају о. г.) борио се многим негодама. Испитна комисија је била састављена из првих музичких канцитета. Са општим дјонадњем извођене су на испиту његове композиције, које су слушаоце, осим ваљаности особито својом оригиналношћу јако занимале.

Селење свјетске изложбе. — Немогуће је замислити већу, а уједно и брзу промјену од оне што, се је извршила у свјетској изложби за ово последњих три дана.

У ериједу вече била је изложба још у своме пуном јеку: 370.000 особа бјеше се окупило на Марс овом пољу око освјетљених водоскока, који последњи пут

бацаху своје разнобојне млазове и око Лјед-ове куле, која је цијело то веће изгледала као усјана усљед многих ватромета, који су на њој горели.

И сама је природа од своје стране много допринијела, да се овај јединствени приказ посљедњи пут покаже у свој љепоти; вријеме је било необично благо, а сјајна мјесечина као да је хтјела овог пута још једном да се натиче са електричном свјетлошћу и бенгалским ватрама!

Сва та љепота трајала је до десет сати у вече, а до поноћи свијет се је развијао својим кућама.

Каква промјена сјутрадан!

Већ рано сјутра било је на разним тачкама изложбе хиљадама радника, који су скидали и разносили све што им је падало шака.

Ко је видео изложбу у сриједу вече и загледа је данас — дакле само два дана доцније — добиће у искушење да помисли, да се је толика промјена могла начинити једино каквом мађијом.

Највише та промјена пада у очи у колонијалној изложби на инвалидекој еспланади. Селашца, у којима су доскора били смјештени преставници разних примитивних народа из француских колонија и осталих удаљених крајева свијета, стоје пуста и сад се сјекирама руше њихове колибе, а материјали се разносе као гориво.

Цио тај дио изложбе изгледа као једна богата насебина, коју је омео какав освајач: становништво је све напустило, а освајачи су ушли унутра, те сад све руше и пљачкају.

Послови иду тако брзо, да су већ данас неколико улица и мост, који води Трокадеру, враћени саобраћају.

У свјецку изложбу ушло је свега 25.398.609 особа са плаћедим улазницама, а 1878 године ушло је свега 12.516.995 особа. У ову изложбу ушло је дакле 12.881.614 особа више него у претходну. Број тикета, који су примљени на уласцима у изложбу, био је ове године; 28.149.355.

„Југосков. Кор.“

(Тортуре у мађарској.) О честим случајевима разних мука којим се тавничари у мађарској муче, пренаша „Agrarier Tagblatt“ из мађарског листа „Bud. Ujsag“ ове ретке: „ади краће једне овце, подвргла је жандармерија у Староме Бечеју, Блажа Ковача свирепим мукама. У грозној мучи изустило је, Ковач, име неког Есека. Одмах је доведен Есек, којег легаше наузачко, те два жандара ухватили му руке, а трећи ударао кољенима у прса, дочим четврти, жандарм, дохватио говећу жљу и стао ударати по табанима све докле га неосвијести. Пошто се Есек нехте ни још кривцем признати, умочише му изражене и искрваљене ноге у љути опат, те га голијем ногама водаше горе доље тукући га тако дуго док неосвијештен није на земљу пао. Сјутри дан јасно је доказано, да је измучени Есек — невин. ли га жандари одмах непустише него чекаше вече, дадоше му штап у руке и избацише га на сокак. Отолен га нека крштена душа метне на кола и поведе кући, али на вијеке осакатена. Госпођа Виктор Дилака, била је, под сумњом крађе, утајничева. И она је била подвржена „великим и малим мукама“. Сјутридан њена невиност била је призната, али је љекар константовао, да на ње тијелу нема ниједне подланице мјеста да није крваво испребијано. Муж ове несретне жене сретом адвоката поднио је тужбу, али жандари и мужа дохватили и тукоше све докле, док поднесу тужбу није насе повукао — Шест десет и три годишња жена, Јелисавета Мајор, била је утајничена зато, што је нашла једну суму новца и код себе придржала. И она је била подвржена разним мукама, али пошто је своју невиност доказала, пуштана је на слободу. Пошто жандари дознаше да и она к адвокату иђе, и опет је затворили и мукама подвргоше. И опет је пуштана на слободу, и опет је затворили и испребијали. Напошљетку 63 годишња госпођа, доведена је кући осакатена и испребијана. Споменути мађарски лист, додаје „Agrarier Tagblatt“, за овакве „слаткише“ зна још много што шта приповједати“.

— (Руска црква у Америци.) Пишу задарском „Сри. Гласу“ из Сан Франциска у Америци. Православна руска црква оvd, која је отрагу четири мјесеца била срушена огњем, поправљена је и ограђена. На врху је кубе плаветно бојадисано и златнијем звјездама искићено. Има звоник од 40 метара висине. На 1 (13) октобра ову је цркву, намијењену св. Василију, осветио владика Владимир са свештенством и највише србином јеродјаконом Севастијаном Дабовићем. Пјевало је црквено пјевачко друштво. На служби пјевано је „многостествије“ Цару Александру III „многаја љета“! Владика је држао слово и захвалио Русима, свијем Славенима и Грцима, који су на свечаност дошли. Многи смо поселије походили владика и на обједу остали.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Промет домаћих производа у Црној Гори.

Никшић, 30 октобра 1888.

На данашњем базару биле су развој трговини цијене ове:

Волови, цијена по комаду 28—34 ф. — Краве, цијена по комаду 12—24 ф. — Брави овчи, цијена по комаду 2—6 ф. — Брави козји, цијена по комаду 2—5 ф. — Прасад, цијена по комаду 3—18 ф. — Жито руметиново, кило по 6 новч. — Брашно руметиново, кило по 6 н. — Пшеница, кило по 7 н. — Раж, кило по 6 н. — Јечам, кило по 6 н. — Кртола, кило по 2 н. — Масло, кило по 70 н. — Скоруп, кило по 40 н. — Дуван у листове, кило по 40 н. — Дуван (дограм) кило по 30 н. — Сир, кило по 25 новч.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ
на

„СРПСКИ ГЛАС“,

што га издаје у Задру, на Српском Приморју,

САВА ЈЕЛАНОВИЋ.

Годишња цијена: За Аустро-Угарску ф. 7 — За Црну Гору и Србију ф. 8. — За остале земље поштанске заједнице 20 франка у злату. На по године, и на три мјесеца, суразмјерно.

„Српски Глас“ — једино српско гласило на питомој обали Јадранског Мора — не би смио оскудијевати ни у једној српској кући, гдје се рачун води о судбини приморских Срба и њиховијех витешкијех сусјела у Црној Гори; особито српске Читаонице не би смјеле без њега бити.

О важности и занимљивости „СРПСКОГА ГЛАСА“ било би сувишно ишта казати: познато је, да се овај лист у великом јевропском свијету сматра као један од најбољијех журнала на цијелом Словенском Југу. Осим редакционе стране листа која је врло богата, „СРПСКИ ГЛАС“ доноси извјештаје из разних српских и словенских крајева, и најпосле једно недељно Писмо са Цетиња од признатог српског новинара и публицисте. Даље доноси „СРПСКИ ГЛАС“ у изобиљу политичкијех чланака, телеграма о дневнијем читањима, књижевнијех расправа, и т. д., и т. д.

Претплату на „СРПСКИ ГЛАС“ треба пиљати Администрацији листа у Задру; а за Краљевину Србију прима претплате Књијарница Велимира Валожина у Биограду.

„Администрација Српскога Гласа“.

НОВЕ КЊИГЕ.

У ПОТПИСАТУ КЊИЖАРУ ДОШЛЕ
СУ ОВЕ КЊИГЕ:

Откривеније земље од Јулаје Верна у 2 књиге ф. 2.

Бечије забаве у слици и ријечи б. новч. Илустрована књијка о животињама 60 новч.

Бечије радости са сликама 10 новч. Одмор и доколица II. 24. свеска Коњевића задужбине 12. новч.

Бојеви и јунаштва у 9. пјесама 15. новч.

Приповијетке Јанка Веселиновића 65. новч.

Три дана из живота једнога учитеља истинита приповијетка од М. Ст: Ризнића 55. новч.

За слободу златну црта из првог устанка 15. новч.

Српске народне игре које се забаве ради играју по састанцима од Вука Врчевића 55. новч.

Свете иконе:

Свети Сава на великом коду 34. новч. Арапска Мајка Божија 34. новч. Арапска Мајка Божија у мањем облику 20. новч.

— Календари свију врста доћи ће ове неђеље.

Цетиње, 11 новембра 1889.

КЊИЖАРА М. ИВАНИШЕВИЋА.

ОГЛАСИ.

КУПУЈЕМО

уупотребљене и неупотребљене црногорске поштанске марке, особито ријеткости. Попуде са „К. К 2289“ на G. L. Daube & Co Köln a/Ph.

ЈЕФТИНЕ, ЛИЈЕПЕ И ОДАБРАНЕ КАРОЦЕ

по 170 фиорина а. вр. и скупље. Лака кола, Фајетони, (Mylord), батари и затворена кола, као и мртвачка кола налазе се вазда готова у највишем избору. Цијеновници шаљу се бесплатно.

ЈОСИФ БОГДАН

Фабрикант кола у Будапешти.

Фабрика: Pfauengasse № 10—12

Стовариште: Museumring № 10—19

i Pfauengasse № 7. —

(2—10)

ПОЗИВА

ваљане агенте, да продају руске лозове са добитцима, солидна банкарска кућа у Петрограду.

С понудама ваља се обраћати:

ГЕНРИХУ БЛОККЪ,

57, Невскій,

С. Петербургъ (Россија.)

(9—10)

ОГЛАСИ.

!!! АКО ХОЋЕТЕ !!!

добро и јефтино назарити, наручите брзо за мушке:

Једно цијело одијело од стофе, фино, нов начин (капут, прелук и гаће) добро рађено, приће за фиор. 18 —, сад за ф. 10 —.

Исто одијело, прве врсте, приће фиор. 22. —, сад ф. 14. —.

Исто одијело, особите врсте, приће фиор. 30. —, сад ф. 18. —.

За дјетиће од 8—16 година.

Цијело одијело од стофе, фино, одабрана кроја (капут, прелук и гаће) приће ф. 15. —, сад фиор. 8. —.

Исто одијело, прве врсте, приће фиор. 22. —, сад ф. 12. —.

За дјецу од 2—10 год.

Цијело одијело, најфиније опреме, приће фиор. 7.50., сад фиор. 3.80.

Исто одијело, прве врсте, приће ф. 12. —, сад ф. 5.50

Исто одијело, особите врсте, приће ф. 18. —, сад ф. 8. —.

При нарудбинама молимо да се мотри на ово:

При одијелима за одрасле молимо назначити тачно у сантиметрима ширину груди и дужину крока, а за дјетиће и дјецу доба живота. Шаље се одмах тек се пошље новац, или на исплату на пошти (ривалеу).

Особита напомена: Сва поменута роба најбоље је врсте и продаје се по ту нечувано малу цијену само ради превелике стоварене готовине.

KLEIN'S

Internationales Waaren-Exporthaus

Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело купцу, измијениће се другим, или ће се врати новац.

(10—25)

ОГЛАСИ.

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

Le catalogue général illustré renfermant 580 gravures (modèles inédits) pour la SAISON d'Hiver, dont l'envoi est fait gratis et franco contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Co PARIS

Sont également envoyés franco les échantillons de tous les tissus composant les immenses assortiments du *Printemps*, mais bien spécifier les genres et prix.

Expéditions dans tous les Pays du Monde. Le catalogue indique les conditions pour l'envoi franco de port et de douane.

Interprètes dans toutes les Langues à la disposition des personnes qui désirent visiter les Magasins.

TIMBRES-POSTE

J. DELZENNE, 1, Rue Allent, PARIS. Achète tous les Timbres anciens et nouveaux, et paie par retour du courrier. — Lui faire ses offres avec échantillons.

!!! СВАКО !!!

!! УШТЕДИ 100 НА 100 !!

АКО НАРУЧИ ОВЕ СТВАРИ:

Цијеле гаће (чакшире) од стофе, инглеске, (сваке мјере), приће ф. 4. —, сад ф. 1.55.

Цијеле гаће од стофе (сваке мјере) прве врсте, приће ф. 4.80, сад ф. 1.95.

Цијеле гаће од стофе (сваке мј.) особите врсте, приће ф. 6. —, сад ф. 2.80.

Дјечја одијела за праће, од 2—10 год., праве боје по фиор. 1.30, 1.50, 1.80 до 2.20.

Гаће за праће, пртене, за радине сваког посла од 90 новч. до ф. 1.80.

Дјечја хаљиница, одабран прибор, фина до 6 год., приће ф. 2., сад 90 н.

Дјечја хаљиница, одабран прибор, од најфинија кретона, до 6 година, приће ф. 3. —, сад ф. 1.10.

Женске кошуље везене, од постова обичног, приће ф. 1.50, сад 80 н.

Женске кошуље везене, од фина постова, приће ф. 2.20, сад ф. 1.10.

Женске кошуље од шифона, врло фино везене, приће ф. 2.10, сад ф. 1.20.

Радничке кошуље, најтеже врсте у све боје по 80 новч., 90 новч., ф. 1. —, ф. 1.10.

Стофа за цјелокупно прољетње или љетње одијело у све боје за највишег човјека ф. 4. —.

Одабран клубук, најновија чина ф. 1.50.

Ко буде наручио клубука, да изволи назначити обим главе, за гаће ширину крока (дужина ноге изнутра) у сантиметр, за дјецу доба живота. Вриједи заиста да сваки покуша наручити што, да се увјери о ванредној јефтини и ваљаности робе. Шаље се одмах тек се пошље новац или на исплату на пошти. Молимо да се добро мотри на адресу:

KLEIN'S

Internationales Export-Waarenhaus

Wien, I., Kohlmessergasse 7.

Што се не би свидјело купцу, измијениће се другим, или ће се врати новац.

(10—25)